

*Prof. PhDr. Petr Chalupa, CSc., Vysoká škola polytechnická Jihlava, Katedra cestovního
ruchu, Tolstého 16, 58601 Jihlava, Česká republika*

Jihlava 17. 1. 2024

POSUDEK NA HABILITAČNÍ PRÁCI

RNDr. Lucie Petrikovičové, PhD.

KRAJINA AKO PRIMÁRNÝ FAKTOR ROZVOJA CESTOVNÉHO RUCHU

Študijný odbor 4.3.1: Ochrana a využívanie krajiny

*UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE, FAKULTA PRÍRODNÝCH VIED A
INFORMATIKY*

Habilitační práce RNDr. Lucie Petrikovičové, PhD. dokumentuje vědecké zaměření habilitantky - akademické pracovnice FPVI UKF (odb.as.) - která se věnuje dlouhodobě studiu krajiny, kterou považuje za jeden z primárních faktorů rozvoje cestovního ruchu. Tento přístup aplikovala na mnoha modelových regiorech, které představuje ve své habilitační práci (10 publikovaných prací).

Ke krajině a cestovnímu ruchu přistupuje s ohledem na jejich symbiotickou propojenost, což je pojetí, které preferují současní přední specialisté na tuto problematiku nejen u nás a na Slovensku, ale i v širším zahraničí.

Disertační práci v rozsahu 214 stran je možno rozdělit do dvou celků.

V první části autorka analyzuje dynamiku vývoje krajiny a využívání jejích změn společenskou praxí. Klasickým metodickým výzkumným aparátem, při použití neverbálních kartografických a fotografických podkladů v různém časovém horizontu a s pomocí GIS a DPZ, získává model krajiny od počátků její antropogenní transformace. Tento základní materiál je pro ni v první řadě výchozím produktem pro další racionální využívání krajiny člověkem, včetně případné rekultivace, sanace a zachování historické funkce krajiny. Anebo ve druhé řadě může být i vstupním produktem pro cílený rozvoj cestovního ruchu s ohledem na přírodní a kulturně-společenské valority podmíněné konkrétním typem krajiny.

Druhá část habilitační práce prezentuje v krajině vzájemnou propojenost vlivu člověka a jeho aktivní činnosti v oblasti cestovního ruchu. Kromě hodnocení vlivu určitého typu krajiny na formu cestovního ruchu se věnuje posouzení jejího potenciálu jako faktoru ovlivňujícímu vlastní rozvoj krajiny v závislosti na zvolených strategických zásadách, které směřují k optimálnímu rozvoji cestovního ruchu. Autorka prokazuje, že cíleně zaměřený cestovní ruch může při aplikaci vhodných strategických záměrů přispívat

nejen k vlastnímu ekonomickému rozvoji území a zvýšení životního standartu zde žijící populace, ale také realizovat optimální ochranu stability krajiny.

RNDr. Luicie Petrikovičová habilitační práci dokumentuje, jaký vliv mají procesy probíhající v krajině na její strukturu, heterogenitu a diverzitu v různých úrovních její organizace. Ke krajině přistupuje jako k primárnímu faktoru rozvoje cestovního ruchu a postihuje jejich symbiotickou propojenost v různých stádiích vlastního vývoje krajiny v určitém čase a na odlišném konkrétním modelovém prostoru. Cíleně se zaměřuje na dopady antropogenních zásahů v krajině vlivem geneze sídelní struktury, zemědělské činnosti a zejména vlivu dopadů rozvoje cestovního ruchu na krajinu.

Konkrétně toto dokládá na deseti vybraných publikovaných pracích ze slovenských a zahraničních časopisů, sborníků a monografií za období 2012 až 2023, které v podstatě tvoří dva na sebe logicky navazující bloky.

Jsou to v habilitační práci kapitoly 3.1 „*Vývoj a zmeny využívania krajiny*“ - čtyři publikace a 3.2 „*Krajina, človek a cestovný ruch*“ - 6 publikací. Všechny uvedené publikace doplňují vždy stručné komplexní charakteristiky, ke kterým nemám připomínky.

Pouze jedna publikace „*ŠOLCOVÁ, L.: Vývoj krajiny s disperzným typom osídlenia v Novobanskej štálovej oblasti; recenzent: Jaroslav Mazúrek, Petr Chalupa. - 1. vyd. - Nitra : UKF, 2012. - 208 s. - ISBN 978-80-558-0208-4*“ je monografií, ostatní práce jsou kolektivní. Obvyklé v tomto případě je, že v habilitační práci bývá uveden procentuální podíl spoluautorů, což zde chybí.

Připomínka 1.

Předpokládám, že při habilitačním řízení bude toto sděleno, včetně zařazení uváděných publikací (Impact factor, Scopus, Web of Science....)

První soubor čtyř publikací dokládá dobrou orientaci RNDr. Petrikovičové v problematice fyzické geografie, kterou uplatnila při analýzách specificky vzniklých krajinných struktur ve slovenských agrárních regionech s disperzním osídlením, které představují dosud oblasti s méně využívaným cestovním ruchem. Podrobný rozbor vlivu eroze, která ohrožuje půdní fond v těchto modelových regionech, doplňuje originální metodikou matematického modelu půdní eroze.

Druhý, rozsáhlejší soubor šesti publikací je orientovaný na rozbor vzájemného působení krajiny a cestovního ruchu. Tato záležitost nabývá stále více na pozornosti odborné veřejnosti a zejména od období kovidové pandemie se stala pro společnost záležitostí i ekonomicky aktuální. Hospodářská činnost dynamicky mění krajinu, její strukturu, ekologickou stabilitu a funkci, což vede mnohdy k nezvratným destrukčním procesům. Různé typy krajiny umožňují v různé intenzitě využívat přírodní a společenské valority. A na základě toho pak lze cíleně formovat realizační předpoklady cestovního ruchu, jakými jsou specifické druhy moderní infrastruktury, např. silniční síť, cyklostezky, lanovky, golfové areály, anebo třeba stylová krajová stravovací a ubytovací zařízení. Habilitantka prokazuje, že moderně chápaný optimální rozvoj cestovního ruchu může být v podstatě určitým druhem ekosystémové služby, který je společensky ekonomicky přínosný a při tom šetrný ke křehké stabilitě krajiny.

Kapitola 1. „*Prehľad názorov na vývoj a zmeny využívania krajiny*“, (str. 9 až 17) a kapitola 2. „*Krajina jako primárny faktor rozvoja cestovného ruchu*“, (str. 18 až 23) predstavujú jednak solidní teoreticko-metodický komentár k predloženým publikáciám a jednak ďalej dokazujú úhel pohľadu a prístup RNDr. Petrikovičovej k danej problematike, jej odbornou erudíciu a tiež, ako akademická pracovníčka, schopnosť transformácie odborných geografických záležitostí do didaktického systému vysokej školy.

Kapitola 1. „*Prehľad názorov na vývoj a zmeny využívania krajiny*“, (str. 9 až 17).

Komplikovanosť štúdia krajiny, kde dochádza k prúniku mnoha vedeckých odborov dala vznik tiež značnej pluralite jej chápania a tým k vzniku širokého spektra názorov a rôznych mnohoznačných termínov a definícií. Bez prezírania ke starším publikáciám hodnotí autorka v subkapitole 1.1 „*Vývoj krajiny a jej štruktúra*“ a 1.2 „*Zmeny využívania krajiny*“ rôzne názory a prístupy a bez zbytočných balastných pasáží charakterizuje vývoj krajinných štruktúr, selektívne hodnotí základné stavebné krajinné prvky, ktoré ďalej člení podľa ich úrovne, miery, intenzity a základných cieľov výskumu do skupín.

K propojeniu časových a priestorových aspektov vo vzťahu k transformácii krajiny prístupuje s pomocou štúdia dynamiky a genezy krajinných prvkov, vrstiev a vývoje foriem a pôsobivých využití zeme.

Podkapitola 1.3 svojím názvom „*Metódy výskumu využívania krajiny*“ plne vystihuje obsah, ktorý s ohľadom na jeho pomerne menší rozsah a danou solidnú informačnú hodnotu považujú za veľmi zdaňilý.

Kapitola 2. „*Krajina jako primárny faktor rozvoja cestovného ruchu*“, (str. 18 až 23).

Druhá kapitola habilitačnej práce obsahuje tri podkapitoly. 2.1 „*Cestovný ruch a jeho formy*“, 2.2 „*Výskum krajiny vo vzťahu k cestovnému ruchu*“ a 2.3 „*Trendy vývoja cestovného ruchu a jeho udržateľnosť*“. V prvej subkapitole sú prezentované rôzne definície cestovného ruchu a autorka je hodnotí od najstaršej z roku 1941 po súčasné. Vychádzam-li z toho, že sa vždy jedná o mimopracovný pohyb z miesta A do miesta B, ktorý neprekročí dobu 12 mesiacov, tak zvolený výber detailnejších klasifikácií od roku 1983 (Otrubová, Mariot) len po rok 1990 (Schreiber) sa mně zdá poněkud omezený.

Připomínka 2.

- Při obhajobě žádám o doplnění novějších klasifikací a stručné jejich srovnání.

Připomínka 3.

- Autorka na str. 20 (kap. 2.2) uvádí, že: „*Cestovný ruch založený na prírode je jedným z najrýchlejšie rastúcich odvetví v rámci globálneho cestovného ruchu a veľká časť tohto rastu sa odohrala v krehkom a chránenom prostredí.*“ Jestliže má subkapitola názov „*Výskum krajiny vo vzťahu k cestovnému ruchu*“, tak se mně zdá, že tvrzení týkající se „odvětví“ v globálního cestovního ruchu „založeného na přírodě“, je bez konkretizace poněkud diskutabilní, a to

s ohledem na význam formy cestovního ruchu vycházející ze společensko-kulturních valorit určitých lokalit. Žádám podrobněji vysvětlit.

Připomínka 4.

- Na str. 24 je podkapitola označená 3.1 *Vývoj a zmeny využívania krajiny* . Proč je na st. 35 opět pod stejným označením podkapitoly 3.1 uveden stejný název “ *Vývoj a zmeny využívania krajiny*“? Zdůvodnit

Připomínka 5.

- Na str. 72 je subkapitola s číslem 8 a názvem „Záver“ a dále je uvedena na str. 75 pod označením 10. podkapitola s názvem „LITERATÚRA“. Kde je zařazena podkapitola 9? Zdůvodnit

Připomínka 6.

- Ke kterému textu se soupis literatury na str. 75 vztahuje, když na str. 207 - v souladu s obsahem habilitační práce - je „*ZOZNAM POUŽITÉ LITERATÚRY*“? Vysvětlit

Závěr

1. Zaměření a struktura habilitační práce

Hodnocená habilitační práce RNDr. Lucie Petrikovičové, PhD. „KRAJINA AKO PRIMÁRNÝ FAKTOR ROZVOJA CESTOVNÉHO RUCHU“ zpracovává aktuální geografickou problematiku.

2. Aktuálnost řešené problematiky

Habilitační práce svým obsahovým zaměřením a zjištěnými výsledky považuji za aktuální. To se pochopitelně týká jednak celé práce a jednak také převážné většiny přiložených publikačních prezentovaných výstupů

3. Vědecký význam dosažených výsledků

Vědecký význam habilitační práce dokládá doprovodný text habilitační práce a zejména soubor publikací, diferencovaných do prezentovaných badatelských okruhů. Dokumentují tak bohaté výzkumné zkušenosti habilitantky a ohlas badatelských aktivit širší výzkumnou obcí.

4. Zvolené metody práce

Užitý metodický materiál odpovídá současné úrovni vědního oboru geografie.

RNDr. Lucie Petrikovičovou, PhD. znám prakticky po celou dobu její akademické profesní dráhy. Už v 80. letech katedra geografie PdF MU v Brně, kde jsem od roku 1973 působil, úzce odborně spolupracovala s katedrou geografie Pedagogické, později Přírodovědecké fakulty UKF v Nitře, a společně jsme také organizovali mezinárodní geografické konference.

Navíc jsem na této slovenské vysoké škole delší dobu sám aktivně působil. V reálné praxi jsem tak poznal nejen její profesní pedagogickou úroveň, ale také osobní vlastnosti. RNDr. Petrikovičová je nejen uznávanou osobností v geografické komunitě Slovenska, ale je také známá vystoupeními na konferencích a svými publikacemi v České republice.

S ohledem na výše uvedené mohu s plnou odpovědností doporučit RNDr. Lucii Petrikovičovou, PhD. nejen k obhajobě práce v rámci habilitačního řízení, ale také - po úspěšné obhajobě - k udělení vědecko-pedagogické hodnosti docent.